

Dát či nedat vakcínu proti covid-19 pacientům s IBD?

To give or not to give a vaccine against COVID-19 to patients with IBD?

M. Bortlík

Gastroenterologické oddělení, Nemocnice České Budějovice, a.s.

Vážení čtenáři, vakcinace proti novému koronaviru (SARS-CoV-2), který způsobuje nemoc covid-19, je všeobecně považována za klíčový nástroj poskytující spolehlivou ochranu před závažnými formami tohoto respiračního onemocnění. Její efektivita se zdá být mimořádně vysoká, u tří v Evropě dosud registrovaných vakcín se pohybuje mezi 70 a 95 % [1]. Je na nejvyšší povzbuzující, že tato optimistická data z registračních klinických studií se začínají potvrzovat i v běžném životě, a v zemích, které zvládly globální souboj o vakcíny nejlépe (Izrael, Velká Británie), se začíná blýskat na lepší časy.

Pacienti s idiopatickými střevními zánehy (IBD) nejsou podle současných poznatků zatíženi zvýšeným rizikem těžkého průběhu covid-19 ve srovnání se zdravou populací a i pro ně platí, že hlavními rizikovými faktory jsou vyšší věk, obezita, diabetes a kardiovaskulární nebo plicní komorbidita [2]. Současně je však nutno zdůraznit, že naprostá většina nemocných s IBD je anebo někdy v průběhu života bude léčena imunosupresivně působícími léky a tento fakt činí tuto populaci náchylnější k infekčním komplikacím a jejich závažnějšímu průběhu. Otázka vakcinace pacientů s IBD je proto široce diskutována nejen lékaři, ale především pacienty samotnými.

Dvě respektované mezinárodní odborné skupiny poskytly v nedávné době

svá stanoviska týkající se vakcinace pacientů s IBD proti covid-19. Tou první je International Organisation for the Study of Inflammatory Bowel Disease (IOIBD), druhou pak IBD sekce Britské gastroenterologické společnosti [1,3]. V obou případech byla základní otázka – zda očkovat pacienty s IBD proti covid-19 – zodpovězena zcela jednoznačně a až nezvykle důrazně: **ANO, vakcinace této skupiny chronicky nemocných je žádoucí a potřebná.** Obě společnosti se shodují i v řadě dalších doporučení, která upřesňují základní souhlasné stanovisko: všechny tři dostupné vakcíny jsou bezpečné i pro pacienty s IBD a jejich aplikace by měla proběhnout v nejbližším možném termínu. Nemocní by měli akceptovat podání této vakcíny, která je v danou chvíli k dispozici, není důvod některou z nich preferovat. A zejména – pacientům, ale i lékařské veřejnosti je nutno potřebu vakcinace zdůrazňovat konzistentně a opakovaně, a minimalizovat tím riziko šíření neověřených a zavádějících informací.

Vcelku jasně se obě společnosti vyjadřují i k otázce vztahu mezi léčbou IBD a vakcinací. Přestože řada studií ukázala, že biologika, klasická imunosupresiva a systémové kortikoidy mohou snižovat míru imunitní odpovědi na podání vakcíny proti chřipce, pneumokokové infekci nebo hepatitidě B [1], není tato léčba kontraindikací vakcinace

proti covid-19. Jedním z hlavních důvodů je vysoká intenzita imunitní odpovědi navozené schválenými proticovidovými vakcínami, a to jak v oblasti protilátkové (IgG), tak i buněčné (CD4+, CD8+ Th lymfocyty) imunity. Je pochopitelné, že absence pacientů s chronickými nemocemi v registračních klinických studiích znamená též absenci skutečných dat o vlivu imunosupresiv na efekt vakcinace. Předchozí zkušenosti s vakcínami proti chřipce, pneumokoku nebo hepatitidě a současné poznatky o imunitní odpovědi navazující na vakcinaci proti covid-19 jsou nicméně dostatečnou oporou pro konstatování, že vakcinovat lze bez ohledu na podávanou terapii IBD. Výjimkou může být jen období vysokodávkovaných systémových kortikoidů, redukce dávky pod 20 mg prednisonu denně je považována za prospěšnou. Mimochodem, vliv podávané terapie na efekt vakcinace je bezpochyby vhodným námětem pro klinický výzkum a jedním z důvodů, proč by měli být vakcinováni pacienti zařazení do dlouhodobého registru.

Na probíhající diskusi týkající se vakcinace pacientů s IBD proti covid-19 reagovala i Pracovní skupina pro IBD při České gastroenterologické společnosti a na svém jednání dne 13. 1. 2021 přijala pětibodové stanovisko ve stručnosti shrnující výše uvedené body [4]. Ve shodě s mezinárodními autoritami je toto sta-

novisko vedeno snahou o poskytování jasných informací, jichž se v dnešní nejjisté a nervozitou protkané době tak zoufale nedostává.

Literatura

1. Alexander JL, Moran GW, Gaya DR et al. SARS-CoV-2 vaccination for patients with inflammatory bowel disease: a British Society of Gastroenterology Inflammatory Bowel Disease section and IBD Clinical Research Group position statement. *Lancet Gastroenterol Hepatol* 2021;

6(3): 218–224. doi: 10.1016/S2468-1253(21)00024-8.

2. Al-Ani AH, Prentice RE, Rentsch CA et al. Review article: prevention, diagnosis and management of COVID-19 in the IBD patient. *Aliment Pharmacol Ther* 2020; 52(1): 54–72. doi: 10.1111/apt.15779.

3. Siegel CA, Melmed GY, McGovern DP et al. SARS-CoV-2 vaccination for patients with inflammatory bowel diseases: recommendations from an international consensus meeting. *Gut* 2021. doi: 10.1136/gutjnl-2020-324000.

4. Pracovní skupina pro IBD při ČGS ČLS JEP. Stanovisko k vakcinaci proti onemocnění COVID-19 u pacientů s Crohnovou chorobou a ulcerózní kolitidou. [on-line]. Dostupné na: <https://www.cgs-cls.cz/stanovisko-pracovni-skupiny-pro-ibd-pri-cgs-cls-jep-k-vakcinaci-proti-onemocneni-covid-19-u-pacientu-s-crohnovou-chorobou-a-ulcerozni-kolitidou/>.

doc. MUDr. Martin Bortlík, Ph.D.
koeditor sekce IBD
MBortlik@seznam.cz

VSENAC VID.CZ

OFICIÁLNÍ E-SHOP

ANTIGENNÍ TESTY PRO VÝTĚŘ Z NOSU

- JEDNODUCHÁ APLIKACE
- VYSOKÁ SPOLEHLIVOST*
- RYCHLÉ VYHODNOCENÍ

*potvrzeno klinickou studií provedenou v ČR (senzitivita 93,52 %, specificita 100 %)

 +420 737 951 213

 info@vsenacovid.cz